

Biofuels. Renewable Energy Sources. Engineering, Technology, Innovation: ICORES 2017, 2018. 791-799. DOI 10.1007/978-3-319-72371-6_77

Печенюк Андрій

канд. екон. наук, доцент, директор навчально-наукового інституту
підвищення кваліфікації та перепідготовки

Печенюк Василь

канд. с.-г. наук, доцент
Подільський державний аграрно-технічний університет
Кам'янець-Подільський, Україна

ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ АСПЕКТИ ВПРОВАДЖЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ОСВІТНІЙ ПРОЦЕС ВИЩОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ

В умовах стрімкого розвитку технологій зростає роль інформації, як джерела знань, основи процесів прогнозування та моделювання виробничих і суспільних систем.

Особливого значення при цьому набуває процес інформатизації освіти, який передбачає використання сучасних інформаційно-комунікаційних технологій для підвищення ефективності освітнього процесу [6].

Актуальними є наукові та практичні питання щодо взаємодії освітнього та інформаційного просторів. Постійно вдосконалюються інформаційно-комунікаційні технології, формується привабливість щодо їх корисного застосування в сфері освіти [3, с. 173].

Застосування сучасних інформаційно-комунікаційних технологій у навчальному процесі вищого навчального закладу сприяє активізації дослідницької роботи, підвищенню інтересу до навчання, розвитку самостійності студентів, їх здатності до аналізу, узагальнення. Окрім того, робота з відповідним програмним і апаратним забезпеченням привчає студентську молодь до точності, акуратності, послідовності дій [6].

З педагогічної точки зору, використання персональних комп'ютерів, відповідного програмного забезпечення, мережних технологій у освітньому процесі сприяє розвитку навиків самостійного засвоєння нових знань, підвищенню рівня науковості експерименту, застосуванню сучасних методів комп'ютерної обробки інформації, інтелектуалізації навчальної діяльності загалом [6]. Незаперечним є факт зростання впливу комп'ютерних технологій на становлення особистості сучасного фахівця [4, с. 238].

Застосування сучасних інформаційно-комунікаційних технологій в освітньому процесі значно прискорює процеси сприйняття й, як наслідок, полегшує засвоєння навчального матеріалу. Як показують дослідження, людина запам'ятовує лише 10%

прочитаного, 20% почутого, 30% побаченого. Якщо людина чує та бачить, рівень запам'ятовування підвищується до 50%, а якщо чує, бачить, а потім обговорює, то і до 70%. Використання аудіовізуальних засобів до того ж скорочує на 40% необхідний для навчання час і на 20% збільшує обсяги засвоєної інформації [5].

Проте це не означає, що використання інформаційно-комунікаційних технологій є панацеєю від усіх проблем освітнього процесу. На перше місце тут виходить принцип педагогічної доцільності. Форми та методи навчання, які стимулюють пізнавальну активність студентів, повинні вибиратися залежно від змісту навчальних матеріалів і від конкретної дидактичної мети, яка ставиться і може бути ефективно досягнута за допомогою саме таких форм і методів [6].

Окрім цього, досвід показує, що студентська молодь досить часто нехтує правилами безпеки при роботі з комп'ютерами. За оцінкою фахівців, майже 90% студентів мають відхилення в здоров'ї, а понад 50% – незадовільну фізичну підготовку. Оскільки здоров'я (зокрема – психічне) є найважливішою потребою, що забезпечує гармонійний розвиток студента, то можна стверджувати, що ефективність комп'ютеризації навчання залежить від вирішення проблем психологічного впливу комп'ютера на особистість [2, С. 102–103].

Ряд спеціалістів-психологів стверджує, що в умовах тотального проникнення інформаційно-комунікаційних технологій у всі сфери людської діяльності особливо актуальною стає проблема психологічних наслідків комп'ютеризації освіти. Тобто надмірне захоплення «віртуальним» інструментарієм у навчальному процесі може стати потенційним джерелом низки негативних наслідків [6].

Ряд дослідників особливостей організації освітнього процесу стверджує, що з етичних міркувань сфера застосування комп'ютерів у вищих навчальних закладах потребує обмеження. Як аргумент наводиться теза про те, що ми не маємо права замінити людину обчислювальними системами в тих сферах, які пов'язані з міжособистісними стосунками, взаєморозумінням, дружбою [1].

Діалог студента з комп'ютером повинен відповідати тим основним психологічним принципам, яким відповідає спілкування. Така взаємодія по можливості повинна нагадувати спілкування людей і не викликати небажаних емоцій. Студент повинен бути впевненим у позитивному та доброзичливому ставленні до себе. Така система організації освітнього процесу повинна забезпечувати підтримку зусиль навчатися спілкуванню, не спричиняти роздратованості у користувачів, стимулювати їх вести діалог [5].

Ефективної організації освітнього процесу у сучасному університеті можна досягти лише за умови реалізації комплексного підходу до створення інформаційного середовища навчання, що повинно інтегрувати традиційні та інформаційно-комунікаційні технології [6].

Потрібно усвідомити, що світ став іншим, нам треба навчитися користуватися інформаційно-комунікаційними технологіями, не втрачаючи здатності відчувати, спілкуватися [1].

Окрім того, система освіти має поєднувати елементи «раціонального» та «інтуїтивного» мислення, що стимулює розвиток оригінальних ідей, насичує освітню діяльність нестандартними пошуками, здогадками, активізацією розумової діяльності, а також заохочує нестандартну поведінку [5].

На найближчу перспективу можемо очікувати на суттєві зміни в галузі освіти.

Розвиток засобів зв'язку призведе до заміни значної частини традиційних занять інтерактивними семінарами. Гнучкість освітнього процесу дозволить студентам працювати відповідно до своїх стилів та темпу навчання. Все більшої популярності набуватимуть ретельно продумані освітні проекти, які передбачають підготовку та безкоштовну публікацію в Інтернеті навчальних відеоуроків [7, с. 27].

В епоху цифрових технологій традиційна система освіти не встигає змінюватися і трансформуватися так само динамічно, як оточуючий нас світ. Тому, слід мати на увазі, що сьогодні головними стають вміння критично мислити, здатності до взаємодії та комунікації, навички творчого підходу до справи.

Список використаних джерел

1. Коротюк З.М. Особистість у світі інформаційно-комунікаційних технологій. URL : <http://elar.ippo.edu.te.ua:8080/bitstream/123456789/4783/1/Korotiuk.pdf> (дата звернення 10.01.2018).
2. Луканьова С.М., Лютик М.Д. Психолого-педагогічні аспекти формування культури здоров'я/збереження у студентів ВНЗ в умовах комп'ютеризації навчання. *Клінічна та експериментальна патологія*. 2016. Том XV, №2 (56). С. 102–103.
3. Пічугіна І.С. Сучасний стан застосування інформаційно-комунікаційних технологій для самоосвіти та саморозвитку особистості дорослих. *Інформаційні технології в освіті*. 2015. №24. С. 172–191.
4. Семчук С. Проблема становлення комп'ютерних технологій в освіті: теоретичний і методичний аспект. *Витоки педагогічної майстерності*. 2014. Вип. 13. С. 235–241.
5. Снігур В.Г. Психологічні засади використання інформаційних технологій у вузівському навчальному процесі. URL : http://www.psych.kiev.ua/Психологічні_засади_використання_інформаційних_технологій_у_вузівському_навчальному_процесі (дата звернення 11.01.2018).
6. Торубара О.М. Застосування новітніх інформаційних технологій в навчальному процесі вищих навчальних закладів. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/VchdpuP_2013_2_108_20 (дата звернення 11.01.2018).
7. Шмідт Ерік, Коен Джаред. Новий цифровий світ. Львів : Літопис, 2015. 368 с.

